

1.1.1. M06 - Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor (art 19)

1.1.1.1. Legal basis

Regulamentul (UE) nr. 1305/2013 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), art. 19;

Regulamentul de punere în aplicare al Comisiei nr.808/2014 de stabilire a normelor de aplicare a **Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013**, art. 8, Anexa I și Anexa II

Regulamentul Delegat (UE) nr. 807/2014 al Comisiei de completare a **Regulamentului (UE) Nr. 1305/2013** și de introducere a unor dispoziții tranzitorii, art. 2 și art. 5

Regulamentul (UE) nr. 1303/2013 de stabilire a unor dispoziții comune privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune, Fondul european agricol pentru dezvoltare rurală și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime, precum și de stabilire a unor dispoziții generale privind Fondul european de dezvoltare regională, Fondul social european, Fondul de coeziune și Fondul european pentru pescuit și afaceri maritime.

Regulamentul Delegat (UE) nr. 480/2014 de completare a **Regulamentului (UE) nr. 1303/2013**.

Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 215/2014 al Comisiei de completare a **Regulamentului (UE) nr. 1303/2013**.

1.1.1.2. General description of the measure including its intervention logic and contribution to focus areas and cross-cutting objectives

Sprijinul acordat, în conformitate cu art. 19 din **Regulamentul (UE) nr. 1305/2013** prin măsura 6 „Dezvoltarea exploatațiilor și întreprinderilor” se referă la:

a. ajutor la înființarea întreprinderii pentru:

- (i) tinerii fermieri;
- (ii) activități neagricole în zone rurale;
- (iii) dezvoltarea fermelor mici.

b. investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole;

c. plăți pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri care-și transferă definitiv exploatația altui fermier

În urma analizei datelor statistice disponibile se poate aprecia faptul că în România, agricultura este caracterizată încă de un număr insuficient de tineri agricultori, aspect determinat atât de factori economici cât și sociali, precum și de fenomenul de îmbătrânire a populației de agricultori, ceea ce pe termen mediu și lung poate afecta performanța sectorului agricol. În cadrul Acordului de Parteneriat, s-a stabilit prioritatea de finanțare “acțiuni pentru facilitarea schimbului între generații, incluzând încurajarea instalării tinerilor fermieri cu competențe adecvate”. Astfel, **reînnoirea generației șefilor de exploatații agricole** care

dețin o pregătire adecvată (inclusiv în domeniul managementului unei afaceri), devine o necesitate a sectorului agricol, având ca rezultat încurajarea tinerilor agricultori să devină competitivi, ceea ce aduce o contribuție secundară la DI 2A, stimularea asocierii și participării acestora la lanțurile alimentare integrate (DI 3A), precum și îmbunătățirea vieții sociale a comunităților rurale, inclusiv prin absorbția forței de muncă din mediul rural, aducând o contribuție secundară la DI 6A.

În România, majoritatea fermelor individuale se caracterizează printr-o putere economică redusă și sunt orientate, cu preponderență, spre autoconsum. Deschiderea acestora către piață este relativ redusă, atât în ceea ce privește input-urile necesare cât și output-urile. Aceste ferme se caracterizează printr-o structură de producție foarte diversificată, determinată de necesitățile gospodăriei, precum și printr-o dotare tehnică redusă și necorespunzătoare, ceea ce împiedică creșterea productivității și obținerea unui surplus de produse destinate vânzării.

Totodată, având în vedere contextul situației actuale de încetinire economică, a condițiilor economice dificile și a accesului limitat la capital identificat în SWOT, precum și faptul că Acordul de Parteneriat susține strategia agricolă națională de sprijinire și emancipare a fermelor mici și prin încurajarea inovării și a transferului tehnologic, este necesar un sprijin specific pentru **dezvoltarea fermelor mici orientate spre piață**. Date fiind aceste aspecte, sub-măsura dedicată fermelor mici va contribui la creșterea veniturilor gospodăriilor agricole și ocuparea forței de muncă, ceea ce va justifica o contribuție secundară a sprijinului prin intermediul submăsurilor dedicate exploatațiilor la DI 6A.

Orientarea acestor ferme către piață necesită schimbarea sistemului de producție și implicit cheltuieli financiare suplimentare, pe care fermierii nu și le pot permite, ceea ce ar conduce ca submăsura „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici” să contribuie în mod secundar la D.I. 3A.

În cadrul fermelor de dimensiuni reduse, este pretabil sprijinul în sub-sectoarele agricole, care deși au înregistrat creșteri, încă se confruntă cu decalaje în raport cu cererea și piața comunitară. Sub-sectoarele ovine, caprine înregistrează creșteri la nivel de efective, însă producția de carne rămâne scăzută în special în comparație cu UE. Menținerea ritmului de creștere înregistrat în sectorul apicol, este posibilă inclusiv din perspectiva numărului ridicat de tineri apicultori, orientați către afaceri de mici dimensiuni în acest sector. Prin stabilirea unor planuri de afaceri la nivelul fermelor de dimensiuni reduse în aceste sectoare, care necesită valori ale sprijinului relativ scăzute, submăsurile dedicate tinerilor fermieri și fermelor mici pot acorda un sprijin adecvat pentru susținerea acestor sectoare.

Având în vedere faptul că, în cea mai mare parte, activitatea agricolă are un caracter sezonier, promovarea ocupării forței de muncă și a spiritului antreprenorial, precum și reducerea fluctuațiilor sezoniere a locurilor de muncă devine un obiectiv important. Diversificarea economică asigură creșterea veniturilor gospodăriilor agricole și ocuparea forței de muncă, contribuind la un mai bun echilibru teritorial, atât din punct de vedere economic și social, precum și la dezvoltarea durabilă în zonele rurale.

Lipsa de capital din zonele rurale, dar și cunoștințele reduse din domeniul managementului unei afaceri din alt domeniu decât cel agricol, este necesar un sprijin comunitar și național susținut pentru **dezvoltarea activităților non-agricole**, care să conducă la crearea de locuri

de muncă, la creșterea veniturilor populației rurale și la diminuarea disparităților dintre rural și urban.

Așadar, sprijinul pentru **crearea de noi activități non - agricole viabile**, acordat în special fermierilor de mici dimensiuni sau membrilor familiilor lor și în general, micilor întreprinzători este esențială pentru diversificarea economiei rurale, absorbției de forță de muncă neremunerată, excedentară, din agricultură și dezvoltarea economică a zonelor rurale. Investițiile privind creșterea participării pe piață și diversificarea activităților agricole aduc o contribuție în plan secundar a măsurilor de dezvoltare a afacerilor non-agricole la D.I. 2A.

Contribuția fiecărei sub-măsuri la domeniile de intervenție

Sub-măsura 6.1. „Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri”

DI 2B *Facilitarea intrării în sectorul agricol a unor fermieri calificați corespunzător și, în special, a reînnoirii generațiilor*

Sprijinul se acordă tinerilor fermieri adecvat pregătiți care se stabilesc pentru prima dată într-o exploatare agricolă ca șefi ai acesteia, cu scopul de întinerire a generațiilor de agricultori și de creștere a competitivității exploatațiilor agricole. Sprijinul va acoperi, inclusiv, conformarea la standardele UE referitoare la producția agricolă și normele de securitate a muncii, precum și creșterea eficienței activității agricole prin diversificarea producției și promovarea inovației.

Sub-măsura 6.2. „Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale”

DI 6A - *Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă*

Sprijinul acordat în cadrul acestei submăsuri va contribui la DI prin diversificarea activităților către noi activități non-agricole în cadrul gospodăriilor agricole, a microîntreprinderilor și întreprinderilor mici și, implicit, prin crearea de locuri de muncă, obținere de venituri alternative pentru populația rurală și scăderea dependenței de sectorul agricol.

Sub-măsura 6.3 „Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici”

DI 2A *Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole*

Sprijinul acordat este direcționat pentru îmbunătățirea accesului la mijloacele de producție de calitate (fertilizanți, protecția culturilor, servicii veterinare, etc.) și pentru asigurarea dotării necesare în scopul adaptării la standarde, eficientizării costurilor și creșterea veniturilor. De asemenea, va fi sprijinită diversificarea producției agricole în scopul comercializării și aprovizionării piețelor locale.

Sub-măsura 6.4. „Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole”

DI 5C *Facilitarea furnizării și utilizării surselor regenerabile de energie, a subproduselor, a deșeurilor, a reziduurilor și altor materii prime nealimentare, în scopul bioeconomiei*

Sprijinul se acordă pentru investiții în producere de biocombustibil (peleți) din biomasă, încurajându-se în acest fel utilizarea surselor regenerabile de energie.

DI 6A -Facilitarea diversificării, a înființării și a dezvoltării de întreprinderi mici și a creării de locuri de muncă.

Sprijinul vizează fermele, microîntreprinderile și întreprinderile mici existente care dezvoltă activități non-agricole productive, precum și diverse servicii ce vor contribui la diversificarea activităților în zonele rurale și crearea de locuri de muncă.

Sub-măsura 6.5. „Plăți pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri care-și transferă definitiv exploatarea altui fermier”

DI 2A Îmbunătățirea performanței economice a tuturor fermelor și facilitarea restructurării și modernizării fermelor, în special în vederea creșterii participării și orientării către piață, cât și a diversificării agricole

Sprijinul acordat prin intermediul acestei sub-măsuri vine să încurajeze restructurarea sectorului agricol contribuind în acest fel la comasarea exploatațiilor agricole și la reducerea gradului de fărâmițare a exploatațiilor.

Contribuția la temele orizontale

Măsura 6 contribuie prin activitățile sale la atingerea următoarelor obiective transversale:

Mediu și climă

“Dezvoltarea exploatațiilor și a întreprinderilor” va contribui la prevenirea abandonului terenurilor agricole prin sprijinirea tinerilor fermieri, inclusiv în vederea îndeplinirii statutului de fermier activ, a cerințelor privind eco-condiționalitatea și măsurile de înverzire, conducând la o activitate agricolă sustenabilă. De asemenea, măsura promovează investițiile pentru producerea și utilizarea energiei regenerabile, prelucrarea deșeurilor, a reziduurilor precum și a celor pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și de amoniac în agricultură. Sprijinul vizează de asemenea, adaptarea fermelor mici la schimbările climatice și reducerea vulnerabilității acestora prin adoptarea de culturi rezistente și minima intervenție asupra solului, economisirea apei în agricultură, adoptarea de surse de încălzire bazate pe biomasă, reducerea emisiilor de amoniac prin amenajări în fermă.

Totodată, sprijinul acordat fermierilor, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici pentru producerea și utilizarea de surse regenerabile de energie, în special, prin utilizarea biomasei în cadrul submăsurii ce vizează dezvoltarea activităților non-agricole contribuie la reducerea efectelor schimbărilor climatice. Activitățile de agroturism sprijinite vor viza practicarea unui turism responsabil care să evite degradarea ariilor naturale sensibile și, mai mult decât atât, să le promoveze, contribuind inclusiv la promovarea biodiversității și generarea de venituri pentru locuitorii mediului rural.

Încurajarea instalării tinerilor fermieri ca manageri de exploatații agricole va facilita procesele inovative în sectorul agro-alimentar, tinerii fiind mai deschiși în direcția aplicării tehnologiilor și proceselor noi. De asemenea, tinerii au un rol important în diseminarea de bune practici, idei și concepte noi, deoarece au acces mai facil la informații noi, inovatoare. Sprijinul acordat exploatațiilor agricole de mici dimensiuni va facilita accesul acestora pe piață, și adoptarea de noi tehnici și metode și tehnologii inovatoare, etc.

Diversificarea activităților economice în zonele rurale va deschide noi oportunități și posibilități pentru adoptarea de metode noi și utilizarea de tehnologii inovative, sporind astfel atractivitatea satelor românești.

1.1.1.3. Scope, level of support, eligible beneficiaries, and where relevant, methodology for calculation of the amount or support rate broken down by sub-measure and/or type of operation where necessary. For each type of operation specification of eligible costs, eligibility conditions, applicable amounts and support rates and principles with regards to the setting of selection criteria

1.1.1.3.1. 6.1 Sprijin pentru instalarea tinerilor fermieri

1.1.1.3.1.1. Sub-measure:

- 6.1 - business start up aid for young farmers

1.1.1.3.1.2. Description of the type of operation

În cadrul acestei sub-măsuri se va sprijini stabilirea pentru prima dată a tinerilor fermieri ca șefi/conducători unici ai unei exploatații agricole.

În procesul de instalare, tânărul fermier trebuie să aibă în vedere următorii pași:

- Înregistrarea tânărului fermier ca microîntreprindere / întreprindere mică cu maximum 24 de luni înaintea depunerii cererii de finanțare;

-Elaborarea unui plan de afaceri pentru înființarea unei exploatații agricole care va demonstra că exploatația va atinge o dimensiune economică de cel puțin 12 000 S.O., pe care tânărul fermier urmează să se instaleze;

- Depunerea cererii de finanțare împreună cu planul de afaceri, documente doveditoare privind baza materială cu bunuri imobile deținute la momentul depunerii cererii de finanțare și angajamentul ca în termen de maximum 9 luni de la momentul deciziei de finanțare va demara implementarea planului de afaceri;

- Îndeplinirea în maxim trei ani a obiectivelor propuse în planul de afaceri, inclusiv atingerea dimensiunii economice (SO) propuse, **reprezentând momentul instalării tânărului fermier.**

Sprijinul acordat va contribui la îmbunătățirea managementului, la creșterea competitivității sectorului agricol și sprijinirea procesului de modernizare și conformitatea cu cerințele pentru protecția mediului, igienă și bunăstarea animalelor, siguranța la locul de muncă. Sprijinul financiar va fi acordat pe baza unui plan de afaceri pentru dezvoltarea exploatației. Măsura va crea posibilitatea tinerilor fermieri rezidenți, cu un minim de cunoștințe de bază, să se instaleze ca șefi/conducători ai exploatației.

Intervenția prin această sub-măsură va conduce la creșterea numărului de tineri fermieri care încep pentru prima dată o activitate agricolă ca șefi/conducători de exploatație,

fiind încurajați să devină competitivi, să se asocieze, să participe la lanțurile alimentare integrate.

Gradul de îmbătrânire al forței de muncă în sector, cât și declinul demografic înregistrat în spațiul rural, arată nevoia creșterii interesului tinerilor pentru zonele rurale, iar în contextul nevoii de creștere a performanței exploatațiilor agricole, sunt necesare valori ale sprijinului suficiente încât să stimuleze tinerii pentru accesarea submăsurii.

Prin aceasta sub-măsură se urmărește încurajarea familiilor tinere de a se stabili, cu efect pozitiv asupra economiei naționale, în ansamblul său.

1.1.1.3.1.3. Type of support

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor prevăzute în planul de afaceri pentru a facilita tânărului fermier începerea activităților agricole.

1.1.1.3.1.4. Links to other legislation

Regulamentul (UE) nr. 1307/2013

Regulamentul (UE) Nr. 1310/2013

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003. *privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.*

Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole.

1.1.1.3.1.5. Beneficiaries

În cadrul acestei sub-măsuri beneficiarul este:

- **tânărul fermier** în conformitate cu definiția prevăzută la art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013, care se instalează ca unic șef al exploatației agricole;

- **persoană juridică** în care un tânăr fermier în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 care se instalează împreună cu alți tineri fermieri și care exercită un control efectiv pe termen lung în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare în cadrul exploatației respective.

1.1.1.3.1.6. Eligible costs

Sprijinul se acordă în vederea facilitării stabilirii tînărului fermier în baza Planului de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse prin PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a **PA aprobat** pot fi eligibile indiferent de natura lor.

1.1.1.3.1.7. Eligibility conditions

a. Aplicabile tuturor beneficiarilor

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici;
- Solicitantul are o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 12.000 și 50.000 SO (valoare producție standard);
- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pe care îl va implementa conform cerințelor regulamentelor privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din FEADR;
- Solicitantul are domiciliul stabil într-una dintre unitățile administrativ teritoriale pe teritoriul căreia se află exploatația;
- Solicitantul devine fermier activ în termen de 18 luni de la data instalării;
- Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minimum de 20 % din valoarea primei tranșe de plată (condiția se verifică în maxim 3 ani de la contractare);
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va viza obligatoriu amenajări minime de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (condiția se verifică în maxim 3 ani de la contractare);
- În cazul exploatațiilor pomicole, vor fi luate în considerare pentru sprijin doar cele din UAT prezente în anexa II a Subprogramului pomicol;
- Solicitantul nu deține concomitent un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatația, sau a zonei limitrofe*;
- Deține competențe profesionale îndeplinind cel puțin una dintre următoarele condiții:
 - studii medii/superioare în domeniul agricol/veterinar/economie agrară
 - cunoștințe în domeniul agricol dobândite prin participarea la programe de instruire

Nivelul minim de calificare – 360 h, conform celor stipulate în OG nr. 129/2000 privind formarea profesională a adulților, aprobată prin Legea nr. 375/2002, modificată și completată

prin OG nr. 76/2004, precum și actele normative subsecvente (referitoare la normele de aplicare, metodologiile, procedurile, clasificările și nomenclatoarele specifice;

SAU

- Dobândește competențele profesionale adecvate într-o perioadă de grație de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului;

*Zona limitrofă este definită în Cadrul Național de Implementare.

1.1.1.3.1.8. Principles with regards to the setting of selection criteria

- Principiul comasării exploatațiilor având în vedere numărul exploatațiilor preluate integral;
- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol;
- Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultură, ovine și caprine) și vegetal (legumicultura, inclusiv producere de material săditor, pomicultura și producere de samânță).
- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul raselor/soiurilor autohtone.

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al R(UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

De asemenea, principiile de selecție vor asigura dezvoltarea echilibrată a agriculturii din România, ponderea criteriilor de selecție realizându-se în funcție de evoluția programului și nivelul de dezvoltare al sectoarelor prioritare identificate în strategia programului.

1.1.1.3.1.9. (Applicable) amounts and support rates

Sprijinul public nerambursabil este acordat pe o perioadă de 5 ani, cea de-a doua tranșă de plată acordându-se sub condiția îndeplinirii corecte a planului de afaceri, de până la acel moment, după maximum trei ani de la contractare. **Cuantumul sprijinului este de 50.000 Euro.**

Sprijinul pentru instalarea tinerilor fermieri va fi acordat sub formă de primă în două tranșe, astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la primirea deciziei de finanțare;

- 25% din cuantumul sprijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare.

Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementarea corectă, de până la acel moment, a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri pe primii trei ani, se recuperează prima tranșă, proporțional, în raport cu obiectivele nerealizate.

1.1.1.3.1.10. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

1.1.1.3.1.10.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 6.

În ceea ce privește riscurile specifice identificate în cadrul Submăsurii 6.1 menționăm:

- Riscul neîndeplinirii criteriului legat de începerea implementării planului de afaceri în cel mult 9 luni de la contractare precum și a îndeplinirii obiectivelor asumate prin planul de afaceri până la acordarea tranșei 2;
- Riscul schimbării domiciliului față de cel declarat la depunerea cererii de finanțare (încălcând conformitatea cu criteriul de eligibilitate aferent);
- Riscul schimbării locului de muncă față de cel declarat la depunerea cererii de finanțare (încălcând conformitatea cu criteriul de eligibilitate aferent);
- În cazul solicitantului cu statut de **persoană juridică** în care un tânăr fermier în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 exercită un control efectiv pe toată durata angajamentului în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare, pe parcursul perioadei angajamentului **există riscul înlocuirii persoanei responsabile în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare.**

1.1.1.3.1.10.2. Mitigating actions

Măsurile care vor fi luate în vederea îmbunătățirii implementării măsurii și reducerii riscurilor sunt:

- Crearea în sistemul IT de avertizări înaintea termenului de 9 luni de începerea implementării planului de afaceri. În vederea evitării problemelor apărute în neîndeplinirea planului de afaceri se va urmări verificarea la tranșa a doua a

îndeplinirii obiectivelor din planul de afaceri și recuperarea proporțională a primei tranșe și ulterior se vor solicita beneficiarilor rapoarte de progres.

- Realizarea de verificări periodice legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor și respectarea angajamentelor de la momentul contractării (mai ales cu privire la menținerea îndeplinirii criteriilor de eligibilitate care fac referire la domiciliu și loc de muncă*);
- În cazul solicitantului cu statut de **persoană juridică** în care un tânăr fermier în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013 exercită un control efectiv pe toată durata angajamentului în ceea ce privește deciziile referitoare la gestionare, beneficii și riscuri financiare, pe parcursul perioadei angajamentului, **verificarea se va realiza prin prezentarea hotărârii Adunării Generale a Acționarilor (AGA) și verificarea periodică a acesteia.**
- În cazul societăților comerciale cu acționariat multiplu, în care se instalează tânărul, în sensul art. 2 din R(UE) nr. 1305/2013, care deține acționariat majoritar există riscul modificării cotei de acționariat pe parcursul duratei angajamentului verificarea se va realiza prin prezentarea Registrului Unic al Acționarilor din cadrul întreprinderii agricole care dovedește cota de acționariat deținută de fiecare acționar și verificarea periodică a acestuia.

* În vederea evitării problemelor legate de verificarea condiției de eligibilitate, care face referire că solicitantul nu deține alt loc de muncă în afara unității teritorial administrative în care este situată exploatarea sau a zonei limitrofe, verificarea se va face: 1) la momentul depunerii cererii de finanțare, prin solicitarea beneficiarului unei declarații pe proprie răspundere; 2) la momentul semnării contractului, se va solicita verificare la inspectoratul teritorial de muncă - Registrul General de Evidența a Salariatilor, pentru asigurarea condiției de eligibilitate.

1.1.1.3.1.10.3. Overall assessment of the measure

-

1.1.1.3.1.11. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Nu se aplică.

1.1.1.3.1.12. Information specific to the operation

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Nu se aplică.

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

Pragul inferior și superior care permite unei exploatații agricole să acceseze sprijin prin această submăsură este cuprins între 12.000 SO (valoare producție standard) și 50.000 SO.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Aplicabile solicitantului persoană juridică:

Asociații care participă la capitalul sau gestionarea persoanei juridice vor îndeplini calitatea de tânăr fermier în sensul art. 2 din R (UE) nr. 1305/2013 și vor respecta condițiile care sunt aplicabile atât tânărului care se instalează ca unic șef de exploatație cât și tânărului fermier care exercită control efectiv asupra persoanei juridice, în conformitate cu normele stabilite în art. 2, Reg. Delegat nr. 807/2013.

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

Perioada de grație în care tânărul fermier dobândește competențele profesionale adecvate este de maximum 36 de luni de la data adoptării deciziei individuale de acordare a ajutorului.

Summary of the requirements of the business plan

Conținutul planului de afaceri – elemente minime:

- situația economică inițială a exploatației agricole (*ex.:datele solicitantului, obiectul de activitate, forma juridică a solicitantului, competențe profesionale, istoricul activității întreprinderii agricole, baze de producție, dotări ale exploatației*);
- etapele și obiectivele propuse pentru dezvoltarea exploatației agricole (*ex.:obiectivul general, obiective operaționale - grafic de implementare, respectarea normelor comunitare legate de protecția muncii, mediului și sanitar-veterinare, riscuri în implementare, bilanș cheltuieli-venituri*);
- detaliile privind acțiunile, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizarea eficientă a resurselor, necesare pentru dezvoltarea exploatației agricole, formarea sau consilierea (*ex.:îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, apelarea la servicii de formare sau consiliere pentru obținerea unei*

eficiențe optime a fermei, restructurarea și diversificarea activităților agricole, evaluarea riscurilor de mediu și programul de implementare).

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

România nu va utiliza posibilitatea de a combina măsuri diferite în planul de afaceri, așa cum permite Regulamentul (UE) nr. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Regulamentului 1305/2013 (art. 8 (2)).

6.2 Sprijin pentru înființarea de activități neagricole în zone rurale

Sub-measure:

- 6.2 - business start up aid for non-agricultural activities in rural areas

Description of the type of operation

În cadrul acestei sub-măsuri se va acorda sprijin pentru facilitarea diversificării prin înființarea și dezvoltarea de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol din zonele rurale, în vederea unei dezvoltări economice durabile, creării de locuri de muncă și reducerii sărăciei în spațiul rural.

Sprijinul va viza **crearea de noi activități non – agricole**, în special, pentru fermierii de mici dimensiuni sau membrii familiilor lor și în general, pentru micii întreprinzători din mediul rural. Prin aceasta sub-măsură se urmărește:

- diversificarea economiei rurale prin creșterea numărului de microîntreprinderi și întreprinderi mici în sectorul non-agricol, dezvoltarea serviciilor și crearea de locuri de muncă în spațiul rural;
- încurajarea menținerii și dezvoltării activităților tradiționale.

Type of support

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru finanțarea de noi activități non-agricole în mediul rural pe baza unui plan de afaceri. Sprijinul public nerambursabil se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani.

Links to other legislation

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 *privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.*

Beneficiaries

Sprijinul financiar prevăzut pentru această sub-măsură se acordă pentru:

- fermieri sau membrii unei gospodarii agricole din spațiul rural, care își diversifică activitatea prin înființarea unei activități non-agricole pentru prima dată;
- micro-întreprinderi și întreprinderi mici din spațiul rural, care își propun activități non-agricole. Sprijinul poate fi acordat întreprinderilor care sunt înființate în anul depunerii aplicației de finanțare (start-up) pentru desfășurare de activități non-agricole, precum și întreprinderilor existente care activează exclusiv în domeniul agricol și care vor desfășura activități non-agricole, pe care pe care nu le-au mai efectuat până la data aplicării pentru sprijin.

Eligible costs

Sprijinul se acordă pentru activitățile prevăzute pentru îndeplinirea obiectivelor din cadrul Planului de Afaceri. Toate cheltuielile propuse prin Planul de Afaceri, inclusive capital de lucru și capitalizarea întreprinderii și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a Planului de afaceri aprobat, pot fi eligibile, indiferent de natura acestora.

Cheltuieli neeligibile:

Nu sunt eligibile cheltuielile cu achiziționarea de utilaje și echipamente agricole aferente activității de prestare de servicii agricole, precum și producerea și comercializarea produselor din Anexa I a Reg UE 1308/2013.

Eligibility conditions

- Solicitantul trebuie să prezinte un plan de afaceri care să conțină cel puțin elementele obligatorii prevăzute de regulamentele de dezvoltare rurală;
- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul dintre tipurile de activități sprijinite prin sub-măsură;
- Sediul social și punctul/punctele de lucru trebuie să fie situate în spațiul rural;
- Activitatea va fi desfășurată în spațiul rural și cel puțin 80% din noii angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural;
- Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, desfășurarea de activități comerciale prin producție comercializată sau activități prestate, în procent de minim 30% din valoarea primei tranșe de plată.

Principles with regards to the setting of selection criteria

- Principiul diversificării activității agricole a fermierilor/membrilor gospodăriei agricole către activități non agricole;
- Principiul prioritizării domeniului de activitate, în sensul prioritizării activităților productive (inclusiv meșteșugărești) și a serviciilor primare pentru populație (servicii medicale, sociale, sanitar- veterinare);
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere (Textile și pielărie, Industrii creative și culturale, Activități de servicii în tehnologia informației, agroturism, servicii pentru populația din spațiul rural, etc)
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate;

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

(Applicable) amounts and support rates

Sprijin public nerambursabil care se acordă pentru o perioadă de maximum cinci ani.

Cuquantumul sprijinului este de:

- **70.000 Euro/proiect** în cazul activităților productive, servicii medicale, sanitar-veterinare, servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică;

- **50.000 Euro/proiect** în cazul altor activități.

Sprijinul pentru înființarea de activități nonagricole în zone rurale va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel:

- 70% din cuquantumul sprijinului la primirea deciziei de finanțare;
- 30% din cuquantumul sprijinului în maximum trei ani de la primirea deciziei de finanțare.

Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementarea corectă a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri, se recuperează prima tranșă, proporțional, în raport cu obiectivele realizate.

Overall assessment of the measure

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private și crearea de condiții artificiale.

În baza protocolului încheiat între Ministerul Justiției/ ONRC și Agenția de Plăți, s-a acordat acces gratuit pentru utilizatorii din cadrul Agenția de Plăți la datele aferente firmelor înregistrate în registrul comerțului prin serviciul RECOM online și s-au modificat procedurile Agenției de Plăți, în scopul întăririi controalelor și verificării statutului de IMM.

Referitor la crearea de condiții artificiale, au fost incluse elemente de verificare și prevenire a condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale, printre care menționăm detalierea și clarificarea procedurilor, instruirea personalului cu privire la verificarea și identificarea condițiilor artificiale.

Astfel, în urma activității de control a măsurii 312 – ”Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi” au fost identificate condiții artificiale în cazul achiziționării echipamentelor pentru prestarea serviciilor agricole. Pentru a evita crearea de condiții artificiale în această situație, codurile CAEN aferente prestării de servicii agricole nu vor fi eligibile pentru finanțare în cadrul acestei submăsuri.

Pe baza experienței din perioada anterioară privind crearea de condiții artificiale de către beneficiari pentru îndeplinirea criteriilor de selecție referitoare la crearea de locuri de muncă și energie regenerabilă, în perioada 2014-2020 nu au fost prevăzute principii care să vizeze aceste aspecte.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Nu se aplică.

Information specific to the operation

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Nu se aplică.

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

Nu se aplică.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Summary of the requirements of the business plan

Continutul planului de afaceri –elemente minime:

- situația economică inițială a fermierului/membrului gospodăriei, microîntreprinderii sau întreprinderii mici care solicită sprijinul;
- etapele și obiectivele pentru dezvoltarea noilor activități ale a fermierului/membrului gospodăriei, ale microîntreprinderii sau ale întreprinderii mici;
- detalii privind acțiunile necesare pentru dezvoltarea activităților fermierului/membrului gospodăriei, ale microîntreprinderii sau ale întreprinderii mici, cum ar fi investițiile, formarea sau consilierea.

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

Nu se aplică.

Domains of diversification covered

Domeniile de diversificare acoperite în cadrul submăsurii sunt:

- Activități productive (ex. fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, producere de combustibil din biomasă (ex.: fabricare de peleți) în vederea comercializării, producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile pentru desfășurarea propriei activități, ca parte integrantă a proiectului etc.)
- Activități meșteșugărești (activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.)
- Activități turistice (servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică);
- Servicii (ex.: medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative, alte servicii destinate populației din spațiul rural, etc.).

8.2.4.3.3. 6.3 Sprijin pentru dezvoltarea fermelor mici

8.2.4.3.3.1. Sub-measure:

- 6.3 - business start up aid for the development of small farms

8.2.4.3.3.2. Description of the type of operation

Sprijinul acordat pentru fermele mici* este un instrument menit să determine, în principal, transformarea structurală și deschiderea către piață a fermelor mici și creșterea capacității acestora de a identifica noi oportunități de valorificare a producției.

Scopul acestei sub-măsuri este:

- Îmbunătățirea managementului exploatației agricole;
- Orientarea spre piață a exploatațiilor agricole de mici dimensiuni.

*Se aplică **definiția fermei mici**, care în accepțiunea prezentului program, este exploatația agricolă având dimensiunea economică între 8.000 -11999 SO (valoarea producției standard).

Numărul posibililor beneficiari eligibili este de aproximativ 61.000 de ferme cu o dimensiune economică între 8.000-11.999 SO.

8.2.4.3.3.3. Type of support

Sprijinul va fi acordat sub formă de sumă forfetară pentru implementarea obiectivelor prevăzute în Planul de Afaceri.

8.2.4.3.3.4. Links to other legislation

Regulamentului (CE) nr. 1242/2008 de stabilire a unei tipologii comunitare pentru exploatații agricole.

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003, privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.

8.2.4.3.3.5. Beneficiaries

Sprijinul financiar prevăzut pentru această măsură, se acordă fermierilor care dețin în proprietate și/sau folosință o exploatație agricolă încadrată în categoria de fermă mică conform definiției.

Pentru terenurile agricole în folosință, contractul de arendă/cesiune trebuie să fie încheiat pentru o perioadă de minimum **zece ani**.

8.2.4.3.3.6. Eligible costs

Sprijinul se acordă pentru **ferma mică** în vederea asigurării îmbunătățirii activității economice și de mediu a acesteia, activităților propuse prin Planul de Afaceri (PA). Toate cheltuielile propuse prin PA, inclusiv capitalul de lucru și activitățile relevante pentru implementarea în bune condiții a **PA aprobat** sunt eligibile.

8.2.4.3.3.7. Eligibility conditions

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria microîntreprinderilor și întreprinderilor mici;
- Solicitantul are o exploatație agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 8.000 – 11.999 euro (valoarea Producției Standard);
- Exploatația agricolă este înregistrată, conform prevederilor legale naționale, cu cel puțin 24 luni înainte de solicitarea sprijinului;
- Solicitantul prezintă un Plan de Afaceri pentru dezvoltarea activităților agricole din cadrul exploatației;
- Solicitantul are domiciliul stabil într-una dintre unitățile administrativ teritoriale pe teritoriul căreia se află exploatația;
- Solicitantul demonstrează, înaintea celei de-a doua tranșe de plată, îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, prin producția proprie comercializată în procent de minim 20 % din valoarea primei tranșe de plată;
- Solicitantul nu deține un alt loc de muncă în afara unității teritorial-administrative în care este situată exploatația, sau a zonei limitrofe*;
- Solicitantul nu a beneficiat de sprijin anterior prin sub-măsură;
- O exploatație agricolă nu poate primi sprijin decât o singură dată în cadrul acestei sub-măsuri (în sensul că exploatația nu poate fi transferată între doi sau mai mulți fermieri beneficiari de sprijin prin această submăsură);
- În cazul în care exploatația agricolă vizează creșterea animalelor, planul de afaceri va viza obligatoriu amenajări minime de gestionare a gunoiului de grajd, conform normelor de mediu (condiția se verifică în anul 3 de la contractare);
- In cazul exploatațiilor pomicole, vor fi luate în considerare pentru sprijin doar cele din UAT prezente în anexa II a Subprogramului pomicol.

*Detaliile legate de definirea zonei limitrofe vor fi specificate în cadrul național de implementare.

8.2.4.3.3.8. Principles with regards to the setting of selection criteria

- Principiul nivelului de calificare în domeniul agricol (în funcție de nivelul educației și/sau calificării în domeniul agricol);
- Principiul sectorului prioritar care vizează sectorul zootehnic (bovine, apicultura, ovine și caprine) și sectorul vegetal: legumicultura, inclusiv producerea de material săditor), respectiv sectorul pomicol și producerea de sămânță;

- Principiul potențialului agricol care vizează zonele cu potențial determinate în baza studiilor de specialitate;
- Principiul fermelor de familie;
- Principiul raselor/soiurilor autohtone.

8.2.4.3.3.9. (Applicable) amounts and support rates

Sprijinul public nerambursabil este acordat pe o perioadă de 5 ani, cea de a doua tranșă de plată acordându-se sub condiția îndeplinirii corecte a planului de afaceri, până la acel moment, după maximum 3 ani de la contractare.

Sprijinul public nerambursabil este de până la 15.000 Euro pentru o exploatație agricolă.

Sprijinul va fi acordat sub formă de primă în două tranșe astfel:

- 75% din cuantumul sprijinului la primirea deciziei de finanțare;
- 25% din cuantumul sprijinului în maximum 3 ani de la primirea deciziei de finanțare.

Implementarea planului de afaceri trebuie să înceapă în termen de cel mult nouă luni de la data deciziei de acordare a ajutorului.

Acordarea celei de-a doua tranșe este condiționată de implementarea corectă a obiectivelor stabilite prin Planul de Afaceri.

În cazul nerespectării planului de afaceri pe primii trei ani, se recuperează prima tranșă, proporțional, în raport cu obiectivele nerealizate.

8.2.4.3.3.10. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.4.3.3.10.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Riscurile generale sunt identificate și menționate în secțiunea aplicabilă Măsurii 6.

- În ceea ce privește riscurile specifice identificate în cadrul Submăsurii 6.3 menționăm riscul neîndeplinirii obiectivelor asumate prin planul de afaceri până la acordarea tranșei 2.
- Riscul schimbării domiciliului față de cel declarat la depunerea cererii de finanțare (încălcând conformitatea cu criteriul de eligibilitate aferent);
- Riscul schimbării locului de muncă față de cel declarat la depunerea cererii de finanțare (încălcând conformitatea cu criteriul de eligibilitate aferent).

8.2.4.3.3.10.2. *Mitigating actions*

Măsurile care vor fi luate în vederea îmbunătățirii implementării măsurii și reducerii riscurilor sunt:

- În vederea evitării problemelor apărute în neîndeplinirea planului de afaceri se va urmări verificarea la tranșa a doua a îndeplinirii obiectivelor din planul de afaceri și recuperarea proporțională a primei tranșe și ulterior se vor solicita beneficiarilor rapoarte de progres.
- Realizarea de verificări periodice legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor și respectarea angajamentelor de la momentul contractării (inclusiv cu privire la menținerea îndeplinirii criteriilor de eligibilitate care fac referire la domiciliu și loc de muncă*).

* În vederea evitării problemelor legate de verificarea condiției de eligibilitate, care face referire că solicitantul nu deține alt loc de muncă în afara unității teritoriale administrative în care este situată exploatarea sau a zonei limitrofe, verificarea se va face: 1) la momentul depunerii cererii de finanțare, prin solicitarea beneficiarului a unei declarații pe proprie răspundere; 2) la momentul semnării contractului, se va solicita verificare la inspectoratul teritorial de muncă - Registrul General de Evidența a Salariaților, pentru asigurarea condiției de eligibilitate.

8.2.4.3.3.10.3. *Overall assessment of the measure*

-

8.2.4.3.3.11. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Nu se aplică.

8.2.4.3.3.12. Information specific to the operation

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Exploatare agricolă cu dimensiunea economică cuprinsă între 8.000 – 11.999 Euro Producție Standard (SO).

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

Pragul inferior și superior care permite unei exploatații agricole să acceseze sprijin prin această submăsură este cuprins între 8.000 SO (valoare producție standard) și 11.999 SO.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Summary of the requirements of the business plan

Continutul planului de afaceri – elemente minime:

- situația economică inițială a exploatației agricole (*ex.: datele solicitantului, obiectul de activitate, forma juridică a solicitantului, competențe profesionale, istoricul activității întreprinderii agricole, baze de producție, dotări ale exploatației*);
- etapele și obiectivele propuse pentru dezvoltarea exploatației agricole (*ex.: obiectivul general, obiective operaționale, grafic de implementare, respectarea normelor comunitare legate de protecția muncii, mediului și sanitar-veterinare, riscuri în implementare, bilanț cheltuieli-venituri*);
- detaliile privind acțiunile, inclusiv cele legate de sustenabilitatea mediului și de utilizarea eficientă a resurselor, necesare pentru dezvoltarea exploatației agricole, formarea sau consilierea (*ex.: îmbunătățirea performanțelor economice ale exploatației, apelarea la servicii de formare sau consiliere pentru obținerea unei eficiențe optime a fermei, restructurarea și diversificarea activităților agricole, evaluarea riscurilor de mediu*).

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

România nu va utiliza posibilitatea de a combina măsuri diferite în planul de afaceri, așa cum permite Regulamentul (UE) nr. 808/2014 de punere în aplicare a normelor de aplicare a Regulamentului 1305/2013 (art. 8 (2)).

Domains of diversification covered

Nu se aplică.

6.4 Investiții în crearea și dezvoltarea de activități neagricole

Sub-measure:

- 6.4 - support for investments in creation and development of non-agricultural activities

Description of the type of operation

În cadrul acestei sub-măsuri se acordă sprijin pentru microîntreprinderi și întreprinderi mici din mediul rural, care își creează sau dezvoltă activități non-agricole în zonele rurale.

Scopul sprijinului acordat prin măsură, va stimula mediul de afaceri din rural, contribuind la creșterea numărului de activități non-agricole desfășurate în zonele rurale, precum și la dezvoltarea activităților non-agricole existente; crearea de locuri de muncă, creșterea veniturilor populației rurale și diminuarea disparităților dintre rural și urban.

De asemenea sunt vizați fermierii sau membrii gospodăriilor lor agricole care doresc să-și diversifice activitățile economice prin practicarea de activități non-agricole în vederea creșterii veniturilor și creării de alternative ocupaționale.

Tipuri de operațiuni eligibile:

Investiții pentru producerea și comercializarea produselor non-agricole proprii, cum ar fi:

- Fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton;
- Fabricarea produselor chimice, farmaceutice;
- Activități de prelucrare a produselor lemnoase;
- Industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente;
- Fabricare produse electrice, electronice,
- producerea și utilizarea energiei din surse regenerabile pentru desfășurarea propriei activități, ca parte integrantă a proiectului etc.;

Investiții pentru activități meșteșugărești, cum ar fi:

- Activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.)

Investiții pentru prestarea de servicii, de exemplu:

- Servicii medicale, sociale, sanitar-veterinare;
- Servicii de reparații mașini, unelte, obiecte casnice;
- Servicii de consultanță, contabilitate, juridice, audit;
- Activități de servicii în tehnologia informației și servicii informatice;
- Servicii tehnice, administrative, etc.;

Investiții pentru infrastructură în unitățile de primire turistică de tip agro-turistic, proiecte de activități de agrement;

Producere de combustibil din biomasa (ex.: fabricare de peleți) în vederea comercializării.

Type of support

Se acordă sprijin în vederea investițiilor tangibile și intangibile, conform art. 45 din Reg UE 1305/2013, pentru microintreprinderi și întreprinderi mici pentru activități non-agricole în mediul rural.

Asistența în cadrul submăsurii se acordă prin:

Rambursarea cheltuielilor eligibile

Plăți în avans cu condiția constituirii unei garanții bancare corespunzătoare procentului de 100% din valoarea avansului, în conformitate cu Art. 45 (4) și Art. 63 ale Reg. UE 1305/2014

Instrument financiar de garantare

Links to other legislation

Recomandarea 2003/361/CE din 6 mai 2003 *privind definirea micro-întreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii.*

Regulamentul (UE) nr. 1407/2013 *privind aplicarea art. 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene referitor la ajutoarele de minimis*

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C155/02 *cu privire la aplicarea art. 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții;*

Comunicarea Comisiei nr. 2008/C14/02 cu privire la revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de actualizare.

Beneficiaries

Sprijinul financiar prevăzut pentru această sub-măsură se acordă:

- micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici existente, din spațiul rural;
- micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici nou-înființate, din spațiul rural, care fac dovada cofinanțării;
- fermelor care își diversifică activitatea de bază agricolă prin dezvoltarea unei activități non-agricole în cadrul întreprinderii deja existente încadrabile în microîntreprinderi și întreprinderi mici.
- Persoanele fizice nu sunt beneficiari eligibili.

Eligible costs

- Construcția, extinderea și/sau modernizarea și dotarea clădirilor;
- Achiziționarea inclusiv în leasing de noi utilaje, instalații și echipamente, costuri de instalare;
- Investiții intangibile: achiziționarea sau dezvoltarea de software și achiziționarea de brevete, licențe, drepturi de autor, mărci.

Cheltuieli neeligibile:

- Activitatea de prestare de servicii agricole va fi exclusă de la finanțare prin declararea codurilor CAEN aferente ca neeligibile.
- Prelucrarea și comercializarea rezultată din produsele ce se regasesc în Anexa I a Reg UE 1308/2013;
- Cheltuieli specifice de înființare și funcționare a întreprinderilor (obținerea avizelor de funcționare, taxe de autorizare, salarii angajați, costuri administrative, etc.)
 - investițiile în instalațiile pentru producerea de electricitate din biomasa, în conformitate cu art. 13 din Reg. de delegare nr. 807/2014.

Eligibility conditions

- Solicitantul trebuie să se încadreze în categoria beneficiarilor eligibili;
- Investiția trebuie să se încadreze în cel puțin unul din tipurile de sprijin prevăzute prin sub-măsură;

- Solicitantul trebuie să își desfășoare activitatea în spațiul rural;
- Activitatea micro-întreprinderilor și întreprinderilor mici, din spațiul rural va fi desfășurată în spațiul rural și cel puțin 80% din noii angajați trebuie să aibă domiciliul stabil în spațiul rural;
- Solicitantul trebuie să asigure cofinanțarea investiției;
- Locurile de muncă pentru noii angajați să fie prevăzute cu normă întreagă;
- Solicitantul să demonstreze viabilitatea economică a investiției;
- Întreprinderea nu trebuie să fie în dificultate în conformitate cu legislația în vigoare;
- Solicitantul respectă regulile de minimis;
- În ceea ce privește instrumentele financiare, trebuie îndeplinite condițiile de eligibilitate pentru acordarea garanției sau, după caz, a creditului menționate la Capitolul 8.1.

Principles with regards to the setting of selection criteria

- Principiul diversificării activității agricole a fermelor existente către activități non-agricole;
- Principiul prioritizării domeniului de activitate, în sensul prioritizării activităților productive (inclusiv meșteșugărești) și a serviciilor primare pentru populație (servicii medicale, sociale, sanitar- veterinare);
- Principiul stimulării activităților turistice în sensul prioritizării activităților agroturistice desfășurate în zonele cu potențial turistic ridicat/destinații ecoturistice/arii naturale protejate;
- Principiul prioritizării sectoarelor cu potențial de creștere (Textile și pielărie, Industree creative și culturale, Activități de servicii în tehnologia informației, agroturism etc)
- Principiul experienței anterioare ca activitate generală a firmei pentru o mai bună gestionare a activității economice;

Principiile de selecție vor fi detaliate în legislația națională subsecventă și vor avea în vedere prevederile art. 49 al Regulamentului (UE) nr. 1305/2013 urmărind să asigure tratamentul egal al solicitanților, o mai bună utilizare a resurselor financiare și direcționarea acestora în conformitate cu prioritățile Uniunii în materie de dezvoltare rurală.

(Applicable) amounts and support rates

Sprijin public nerambursabil va respecta prevederile Regulamentului 1407/2013 cu privire la sprijinul de minimis și nu va depăși **200.000 Euro/beneficiar** pe 3 ani fiscali.

Intensitatea sprijinului public nerambursabil –90%.

Overall assessment of the measure

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private și crearea de condiții artificiale.

În baza protocolului încheiat între Ministerul Justiției/ ONRC și APDRP, s-a acordat acces gratuit pentru utilizatori din cadrul APDRP la datele aferente firmelor înregistrate în registrul comerțului prin serviciul RECOM online și s-au modificat procedurile APDRP, în scopul întăririi controalelor și verificării statutului de IMM.

De asemenea, în ceea ce privește aplicarea defectuoasă a procedurii de achiziție de către beneficiarii privați, au fost modificate procedurile în sensul unei mai bune informări a beneficiarilor (portal pentru publicarea anunțurilor de achiziții pentru beneficiarii privați), a introducerii unor obligativități pentru beneficiarii privați (publicarea invitațiilor de participare, aplicarea procedurii de selecție de oferte începând de la 15 000 euro), precum și introducerea unor puncte suplimentare de verificare pentru identificarea ofertelor formale/neautentice.

Referitor la crearea de condiții artificiale, au fost incluse elemente de verificare și prevenire a condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale, printre care menționăm detalierea și clarificarea procedurilor, instruirea personalului cu privire la verificarea și identificarea condițiilor artificiale.

Astfel, în urma activității de control a măsurii 312 – ”Sprijin pentru crearea și dezvoltarea de microîntreprinderi” au fost identificate condiții artificiale în cazul achiziționării echipamentelor pentru prestarea serviciilor agricole. Pentru a evita crearea de condiții artificiale în această situație, codurile CAEN aferente prestării de servicii agricole nu vor fi eligibile pentru finanțare în cadrul acestei submăsuri.

Pe baza experienței din perioada anterioară privind crearea de condiții artificiale de către beneficiari pentru îndeplinirea criteriilor de selecție referitoare la crearea de locuri de muncă și energie regenerabilă, în perioada 2014-2020 nu au fost prevăzute principii care să vizeze aceste aspecte.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

Nu se aplică.

Information specific to the operation

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

Nu se aplică.

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

Nu se aplică.

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

Nu se aplică.

Summary of the requirements of the business plan

Nu se aplică

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

Nu se aplică.

Domains of diversification covered

Domeniile de diversificare acoperite în cadrul submăsurii sunt:

- Activități productive (ex. fabricarea produselor textile, îmbrăcăminte, articole de marochinărie, articole de hârtie și carton; fabricarea produselor chimice, farmaceutice; activități de prelucrare a produselor lemnoase; industrie metalurgică, fabricare construcții metalice, mașini, utilaje și echipamente; fabricare produse electrice, electronice, etc.)
- Activități meșteșugărești (activități de artizanat și alte activități tradiționale non-agricole (olărit, brodat, prelucrarea manuală a fierului, lânii, lemnului, pielii etc.)
- Activități turistice (servicii agroturistice de cazare, servicii turistice de agrement și alimentație publică;)

- Furnizarea de servicii sociale, inclusiv construcții, reconstrucții și / sau modernizarea spațiilor și zonelor aferente desfășurării activităților (ex.medicale, sociale, sanitar-veterinare; reparații mașini, unelte, obiecte casnice; consultanță, contabilitate, juridice, audit; servicii în tehnologia informației și servicii informatice; servicii tehnice, administrative,etc.)

1.1.1.3.2. 6.5 Schema pentru micii fermieri

1.1.1.3.2.1. Sub-measure:

- 6.5 - payments for farmers eligible for the small farmers scheme who permanently transfer their holding to another farmer

1.1.1.3.2.2. Description of the type of operation

Submăsura are în vedere sprijinirea micilor fermieri care au participat la schema de mici fermieri din pilonul 1 pentru cel puțin un an și care se angajează să transfere definitiv altui fermier întreaga lor exploatare și drepturile de plată corespunzătoare. Conform datelor APIA din 2011, o estimare a potențialilor beneficiari atinge 840.000 fermieri.

Această submăsură are în vedere cedarea terenurilor în mod voluntar de către unii fermieri în favoarea altor fermieri, în scopul facilitării comasării terenurilor și, în consecință, alături de alte măsuri conduce la restructurarea fermelor. În același timp măsura va prioritiza acei fermieri care cedează o exploatare cu o suprafață mai mare și în acele zone în care terenul are un potențial ridicat. Astfel, această măsură are o puternică legătură cu măsurile care vizează investițiile în ferma, sprijinindu-le în favoarea restructurării și creșterii competitivității.

Submăsura răspunde nevoii privind restructurarea și modernizarea fermelor mici, în ferme orientate către piață, Prioritatea 2 A și ar putea fi activată începând cu anul 2016. astfel încât să existe minimum un an de sprijin pentru micii fermieri din Pilonul I.

1.1.1.3.2.3. Type of support

Plată anuală

1.1.1.3.2.4. Links to other legislation

Regulamentul (UE) NR. 1307/2013 al Parlamentului European și al Consiliului de stabilire a unor norme privind plățile directe acordate fermierilor prin scheme de sprijin în cadrul

politicii agricole comune și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 637/2008 al Consiliului și a Regulamentului (CE) nr. 73/2009 al Consiliului.

1.1.1.3.2.5. Beneficiaries

Fermierii eligibili care au participat, cel puțin un an, la schema pentru micii fermieri conform R 1307/2013.

1.1.1.3.2.6. Eligible costs

Vor fi reprezentate de plățile anuale pentru fermierii eligibili în cadrul schemei pentru micii fermieri, conform Regulamentului 1307/2013, care își transferă definitiv exploatarea lor către o altă fermă.

1.1.1.3.2.7. Eligibility conditions

- Solicitantul a aplicat cel puțin un an schema de micii fermieri din Pilonul I la momentul depunerii cererii de finanțare
- Solicitantul se angajează să transfere definitiv* altui fermier întreaga lui exploatare și drepturile de plată corespunzătoare

**transferul definitiv se poate realiza atât prin acte care să confere un drept real de proprietate, cât și prin arendă pentru o perioadă de minimum 20 de ani.*

1.1.1.3.2.8. Principles with regards to the setting of selection criteria

- Principiul dimensiunii fermei transferate;
- Principiul comasării exploatareilor;
- Principiul potențialului agricol;
- Principiul dreptului real de proprietate.

1.1.1.3.2.9. (Applicable) amounts and support rates

Valoarea sprijinului este echivalentul a 120% din cuantumul anual al sprijinului acordat pe schema de micii fermieri din pilonul 1.

1.1.1.3.2.10. Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

1.1.1.3.2.10.1. Risk(s) in the implementation of the measures

- Riscul nerespectării angajamentelor asumate de beneficiar la încheierea contractului de arenda;și a transferului definitiv a drepturilor de plata
- Riscul fragmentarii terenurilor
- Riscul ca beneficiarii schemei de mici fermier din cadrul Pilonului I, să nu aplice pentru această măsură.

1.1.1.3.2.10.2. Mitigating actions

Măsurile care vor fi luate în vederea îmbunătățirii implementării măsurii și reducerii riscurilor sunt:

Verificarea periodică în baza de date APIA a situației exploatației cedate, respectiv recuperarea integrală a valorii sprijinului în condițiile nerespectării angajamentelor asumate la momentul aplicării în cadrul submăsurii.

În stabilirea principiilor de selecției specifice sub-măsurii a fost luată în vedere stabilirea unor criterii clare, transparente și verificabile de selecție a beneficiarilor și informarea potențialilor beneficiari asupra acestora. De exemplu, în cazul principiului de selecție privind comasarea exploatațiilor se va urmări dispariția codului de exploatație- a celei preluate- în IACS și registrul agricol.

1.1.1.3.2.10.3. Overall assessment of the measure

-

1.1.1.3.2.11. Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant

-

8.2.4.4 .Verifiability and controllability of the measures and/or types of operations

8.2.4.4.1. Risk(s) in the implementation of the measures

Riscurile generale identificate pentru implementarea Măsurii 6 vizează următoarele aspecte: rezonabilitatea costurilor pentru achiziția de echipamente și lucrări de construcții montaj, proceduri inadecvate de verificare și control, proceduri neclare și ambigue sau aplicarea incorectă a prevederilor acestora, existența unui sistem birocratic cu efecte negative asupra eficienței și eficacității implementării proiectului, încadrarea incorectă a solicitanților în categoria beneficiarilor eligibili, neadaptarea sistemelor informatice la fluxurile procedurale sau actualizarea cu întârziere a acestora, verificări insuficiente pentru identificarea acelor condiții/atenționări ce pot conduce la crearea de avantaje necuvenite (condiții artificiale), insuficiența pregătirii personalului pentru efectuarea verificărilor și controalelor în derulare și ex-post, lipsa echipamentelor necesare efectuării verificărilor, lipsa cofinanțării investiției din partea beneficiarului, nivel redus de informare al solicitanților.

8.2.4.4.2. Mitigating actions

În vederea îmbunătățirii implementării măsurii și reducerii riscurilor pot fi aplicate următoarele măsuri corespondente riscurilor identificate:

- introducerea unei sistem pentru verificarea rezonabilității costuri la nivelul Agenției de Plăți prin crearea bazei de date cu prețuri de referință pentru achiziții simple de mașini și utilaje;
- elaborarea de proceduri clare și detaliate și eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect prin: elaborarea de proceduri cu fișe de verificare pentru toate acțiunile ce concură la plata unui proiect evaluare, selectare, contractare, achizitii și autorizare plăți, eșantioane de supraveghere a structurilor teritoriale și delegate, controlul on the spot, sistemul de contestatii care permite o verificare a modului de aplicare a procedurilor, controale prin eșantion atat in perioada de implementare a proiectelor cât si ex-post;
- realizarea mai multor verificări legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor;
- depunerea on-line a proiectelor, simplificarea documentațiilor depuse de beneficiari, verificarea autorizațiilor, avizelor, documentațiilor tehnice după etapa de selecție a proiectelor înainte de etapa de contractare, renunțarea la documentele justificative care pot fi accesate în bazele de date ale entităților responsabile;
- definirea clară a beneficiarilor în cadrul national de implementare conform prevederilor programului și verificarea încadrării acestora conform legislației naționale prin încheiere de protocoale și acorduri cu entitățile responsabile în scopul verificării corectitudinii informațiilor furnizate;
- sistemul IT existent la nivelul Agenției de Plăți se va actualiza și optimiza cu noile fluxuri administrative și măsurile PNDR 2014-2020 și vor fi introduse chei de

control precum: codul beneficiarului, denumire beneficiar, cod SIRUTA, titlu proiect;

- elaborarea în cadrul national de implementare a unei secțiuni distincte privind verificarea acelor condiții care pot conduce la accesarea unor rate de sprijin mai mari, respectiv obținerea de avantaje materiale necuvenite (condiții artificiale);
- efectuarea unei evaluări la nivelul organismelor care au atribuții în managementul și controlul implementării programului pentru stabilirea nivelului de cunoștințe și a expertizei personalului pentru o perioadă de 1-5 ani;
- elaborarea unui plan de acțiune privind pregătirea profesională și specializarea personalului implicat;
- stabilirea necesarului de echipamente pentru verificare în funcție de tipologia investiției și includerea acestora într-un plan de achiziții;
- eficientizarea sistemelor de control în toate fazele de verificare a unui proiect prin verificarea acționariatului, amplasament, sursa finanțării, grad de rudenie și alte verificări specifice, pentru identificare condițiilor artificiale create pentru obținerea sprijinului.
- realizarea de verificări periodice legate de implementarea proiectelor în corelare cu etapele de implementare a proiectelor și respectarea angajamentelor de la momentul contractării;

8.2.4.4.3. Overall assessment of the measure

Posibilitatea de verificare și control a măsurii se bazează pe recomandările misiunilor de audit și pe îmbunătățirea procedurilor de lucru ale Agenției de Plăți

În perioada 2007-2013, principalele probleme identificate au fost determinate de procedurile de achiziții private și crearea de condiții artificiale.

În baza protocolului încheiat între Ministerul Justiției/ ONRC și Agenției de Plăți, s-a acordat acces gratuit pentru utilizatori din cadrul agenției la datele aferente firmelor înregistrate în registrul comerțului prin serviciul RECOM online și s-au modificat procedurile agenției, în scopul întăririi controalelor și verificării statutului de IMM.

Referitor la crearea de condiții artificiale, au fost incluse elemente de verificare și prevenire a condițiilor care au determinat crearea de situații artificiale, printre care menționăm detalierea și clarificarea procedurilor, instruirea personalului cu privire la verificarea și identificarea condițiilor artificiale.

În urma analizei realizate de Autoritatea de Management și Agenția de Plăți pe baza experienței din perioada 2007-2013, se poate concluziona că se asigură verificabilitatea și controlul măsurii atât prin prisma pregătirii profesionale cât și îmbunătățirea procedurilor de lucru, astfel încât să nu se prejudicieze interesele financiare ale Uniunii Europene.

8.2.4.5. *Methodology for calculation of the amount or support rate, where relevant*

Nu se aplică.

8.2.4.6. *Information specific to the measure*

Definition of upper and lower thresholds as foreseen in Article 19(4) of Regulation (EU) No 1305/2013

-

Use of the possibility to combine different measures through the business plan giving access of the young farmer to these measures

-

Summary of the requirements of the business plan

-

Specific conditions for support for young farmers where not setting up as a sole head of the holding in accordance with Article 2(1) and (2) of [DA RD – C(2014)1460]

-

Domains of diversification covered

-

Definition of small farm referred to in Article 19(1)(a)(iii) of Regulation (EU) No 1305/2013

-

Information on the application of the grace period referred to in Article 2(3) of [DA RD – C(2014)1460]

-

1. *Other important remarks relevant to understand and implement the measure*

-